

ISSUES OF IMPROVING THE TAX SYSTEM IN UZBEKISTAN

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17818501>

Baeva Jamila

Associate Professor, Tashkent Branch of Samarkand State University of Veterinary Medicine, Animal Husbandry and Biotechnology

ABSTRACT. *This article analyzes the main directions of tax policy implemented in the Republic of Uzbekistan, the need to improve the tax system and reforms in this area. It also covers the content and essence of the reforms being implemented to reduce the tax burden, digitize tax administration, improve the investment climate and support small businesses.*

KEYWORDS: *tax system, tax policy liberalization, digital tax administration, fiscal policy, tax burden, small business, investment climate.*

ЎЗБЕКИСТОНДА СОЛИҚ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

Баева Жамила

Самарқанд давлат ветеринария медицинаси, чорвачилик ва биотехнологиялар университети Тошкент филиали доценти

АННОТАЦИЯ. *Мазкур мақолада Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган солиқ сиёсатининг асосий йўналишлари, солиқ тизimini такомиллаштириш зарурати ва бу борадаги ислохотлар таҳлил қилинган. Шунингдек, солиқ юкини камайитириш, солиқ маъмуриятчилигини рақамлаштириш, инвестиция муҳитини яхшилаш ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш мақсадида амалга оширилаётган ислохотлар мазмун-моҳияти ёритилган.*

КАЛИТ СЎЗЛАР: *солиқ тизими, солиқ сиёсатини либераллаштириш, рақамли солиқ маъмуриятчилиги, фискал сиёсат, солиқ юки, кичик бизнес, инвестиция муҳити.*

КИРИШ

Солиқ тизими давлат молия сиёсатининг асосий таркибий қисми ҳисобланади. У иқтисодийнинг барқарор ривожланишини таъминлаш, бюджет даромадларини шакллантириш, тадбиркорлик

фаолияти учун қулай шароитлар яратишда муҳим ўрин тутди. Ўзбекистонда кейинги йилларда солиқ тизimini либераллаштириш, солиқ юкини қисқартириш ва солиқ маъмуриятчилигини соддалаштириш

бўйича кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон солиқ тизимининг ҳозирги ҳолати

Ўзбекистон солиқ тизими фуқаролар ва корхоналар учун асосий солиқ турларини ўз ичига олади:

- кўшилган қиймат солиғи (ҚҚС);
- фойда солиғи;
- жисмоний шахслар даромад солиғи;
- ер солиғи;
- мол-мулк солиғи;
- акциз солиғи;
- ижтимоий солиқ ва бошқалар.

Ҳозирги кунда солиқ юкини камайтириш ва солиқ ставкаларини оптималлаштириш орқали инвестицион жозибadorликни ошириш бўйича ислохотлар давом этмоқда.

Солиқ тизимини такомиллаштириш зарурати

Солиқ тизимини янада ривожлантириш қуйидаги омиллар билан боғлиқ:

1. Иқтисодий фаолликни рағбатлантириш

Корхоналар учун камайган солиқ юки ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва инвестиция киритишга ижобий таъсир кўрсатади.

2. Солиқ маъмуриятчилигининг мураккаблиги

Солиқ ҳисоботлари ва тўловларининг турли шакллари тадбиркорлар учун маълум мураккаблик туғдиради. Бу эса соядаги иқтисодиёт улушининг ўсишига сабаб бўлиши мумкин.

3. Рақамли иқтисодиётга ўтиш

Замонавий солиқ тизими рақамли хизматлар, автоматлаштирилган назорат ва онлайн солиқ ҳужжатларини талаб этади.

Солиқ тизимини такомиллаштириш йўналишлари

Солиқ юкини камайтириш

Охирги йилларда бир қатор солиқ ставкалари пасайтирилди:

- Фойда солиғи ставкасининг туширилиши;
- Жисмоний шахслар даромад солиғи ставкаларининг қисқартирилиши;
- Ижтимоий солиқ ставкалари оптималлаштирилди.

Бу тадбирлар бизнес юкини енгиллаштириб, инвестицион муҳитни яхшилади.

Солиқ маъмуриятчилигини рақамлаштириш

Рақамли технологиялар солиқ тизимини осонлаштиришда муҳим аҳамиятга эга. Ўзбекистонда қуйидаги дастурлар жорий этилди:

- my.soliq.uz орқали онлайн хизматлар;
- электрон ҳисобварақ-фактура (ЭХФ);
- онлайн-НКМ (онлайн касса);
- солиқ отчётларининг автоматик текшируви.

Бу тизимлар солиқ тўловчилар учун шаффофлик ва қулайлик яратиб, солиқ органлари билан тўғридан-тўғри мулоқотни камайтирди.

Кичик бизнес ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш

Тадбиркорлар учун қатор имтиёзлар жорий қилинмоқда:

- муайян фаолиятлар учун солиқдан вақтинча озод этиш;
- экспорт қилувчи корхоналарга қўшимча енгилликлар;
- ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчиларга солиқ кредитлари.

Бу чоралар кичик бизнеснинг ривожланишига хизмат қилмоқда.

ҚҚС тизимини такомиллаштириш ҚҚС давлат бюджети даромадларида муҳим ўрин тутди. Шу сабабли унинг қуйидаги жиҳатлари яхшиланмоқда:

- ҚҚС қайтариш жараёнларини тезлаштириш;
- ҚҚС тўловчилар доирасини оптималлаштириш;

• электрон ҳисобварақ-фактуралар орқали шаффоқликни ошириш.

Хулоса. Ўзбекистонда солиқ тизимини такомиллаштириш ислоҳотлари иқтисодиётнинг барқарор ривожланиши, бюджет даромадларини мустаҳкамлаш ва тадбиркорлик фаолияти учун қулай шароит яратишга хизмат қилмоқда. Солиқ юқини камайтириш, рақамлаштириш ва солиқ маъмуриятчилигини соддалаштириш солиқ тизимининг самарадорлигини оширишда муҳим омил ҳисобланади. Келгусида солиқ тизими янада либераллаштирилиши ва халқаро стандартларга мос равишда модернизация қилиниши иқтисодий ўсиш суръатларини тезлаштириши мумкин.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. “Солиқ маъмуриятчилигини рақамлаштиришни жадаллаштириш чоралари” тўғрисидаги қарор. – Тошкент, 2021.
2. Қосимов, Б. Ўзбекистонда солиқ сиёсати ва унинг ривожланиш йўналишлари. – Тошкент: Молия, 2020.
3. Рахимов А., Норкулов Ж. Солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштириш назарияси ва амалиёти. – Тошкент: ТДИУ нашриёти, 2019.
4. IMF. Uzbekistan: Selected Issues Paper — Fiscal Reforms and Tax Liberalization. International Monetary Fund, 2022.
5. World Bank. Uzbekistan Economic Update: Reforms in Taxation and Public Finance. – World Bank Group, 2021.
6. Эргашев И. Солиқ тизимини модернизация қилишнинг иқтисодий асослари. – Тошкент, 2022.